

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Тарих факультеті
Қазақстан тарихы кафедрасы

Бекітілді

Тарих факультетінің Ғылыми кеңесінде

Хаттама № 2 «20 күн» 2025 ж.

Факультет деканы Байғұнаков Д.С.

**«Ортағасырлық Қазақстан және мұсылман Шығысы»
ПӘНІНІҢ ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

«6B02205-Тарих» - білім беру білім беру бағдарламасы

1 курс, күзгі семестр

5 кредит

Алматы 2025 ж.

Пәннің қорытынды емтихан бағдарламасын құрған: Дауытбекова М.Қ.

«6B02205-Тарих» білім беру бағдарламалары негізінде әзірленген.

Қазақстан тарихы кафедрасы мәжілісінде қаралды және ұсынылды

«_03_»_09_ 2025 ж., хаттама №_1_

Кафедра меңгерушісі Карибаев Б.Б.

Оқыту және білім беру сапасы бойынша

академиялық комитеттің төрайымы

«_05_»_09_ 2025 ж., хаттама №_1_

Бижанова М.Т..

КІРІСПЕ

«6B02205-Тарих» білім беру бағдарламалары бойынша білім алу бағдарламасын игеру жалпыға міндетті білім стандартына және академиялық саясатқа сәйкес, пәнді оқып игеру емтиханды тапсырудан тұратын қорытынды бақылаумен аяқталады. Қорытынды бақылауға студенттердің оқу бағдарламалары мен оқу жұмыс жоспарына сәйкес, пән бойынша білім алу процесін аяқтап тиісті балл жинаған студенттер ғана жіберіледі. Емтихан академиялық күнтізбеде және оқу жұмыс жоспарында көрсетілген мерзімдерде өткізіледі.

Қанағаттанарлықсыз баға алған студенттерге осы кезеңдегі қорытынды бақылауды қайта тапсыруға тек ақылы түрде кредит төлеп, қайта оқу арқылы рұқсат етіледі. Апелляция беру қарастырылған. Емтихан нәтижесі бойынша қанағаттанарлықсыз баға алған студент қайтадан оқуға тіркеледі, егер емтиханнан 25-49 балл алса онда қайта тапсыру FX қайта тапсырылады. Қанағаттанарлықсыз баға алғаннан кейінгі берілген денсаулық жағдайына байланысты құжаттар қарастырылмайды.

Бағаны көтермелеу мақсатында емтиханды қайта тапсыруға жол берілмейді.

Емтихан сұрақтары тексерістен өтіп бекітіледі.

Бағдарлама «Универ» жүйесіне жүктелді.

I. Қорытынды емтихан бағдарламасын өткізу ережесі:

1. Емтихан жазбаша түрінде өткізіледі.
2. Емтиханның өтуін қадағалу – бақылау камералар, оқытушылардың кезекшілігі арқылы жүзеге асады.
3. Емтихан сұрақтарының жалпы саны – 75, әр емтихан тапсырушыға универ жүйесіндегі генерациялау негізінде 3 сұрақ беріледі .
4. Ұзақтығы - 2 сағат.

II. Қорытынды емтихан бағдарламасының регламенті:

1. Емтихан кесте бойынша өткізіледі.
2. Емтихан тапсыру ережесіне сай, студент емтиханға 30 минут қалғанда аудиторияда болу керек.

III. Емтихан нәтижелері:

1. Емтиханды жазбаша жұмыстарын тексерген соң, пән оқытушысы баллдарды «Универ» жүйесіне енгізеді.
2. «Универ» жүйесіндегі қорытынды тізімдемеге студенттің баллдары 48 сағаттың ішінде қойылады.
3. Емтихан нәтижелері бақылау камералардың нәтижелері негізінде қайта қаралуы мүмкін.
4. Егер студент емтихан тапсыру ережесін бұзса, студенттің емтихан нәтижелері жойылады.

ҚОРЫТЫНЫДЫ БАҚЫЛАУДЫҢ ТАҚЫРЫПТЫҚ БАҒДАРЛАМАСЫ:

1. Мұсылмандық Шығыстағы Ренессанс кезеңіне тән жазба деректері мен зерттеулер.
2. Көшпелілердің діни-мифологиялық, идеологиялық жүйелерін зерттеудің теориялық-методологиялық мәселелеріне талдау.
3. Мұсылмандық дәстүрдің генезисінің ерекшеліктері.
4. Қазақ жерінде ислам дінің таралуының тарихи маңызы.
5. Шығыс пен Батыс елдеріндегі исламға конверсиялану тәжірбиелеріне шолу.
6. Мұсылман әлеміндегі рухани элита. Ортағасырлық Қазақстан тарихындағы ғылымның дамуы.
7. Түркі дәуіріндегі мәдениет және Ұлы Жібек жолы.
8. Ортағасырлық Қазақстан территориясындағы қала өркениетінің дамуы.
9. Түркі халықтарының дәстүрлі тағамдану жүйесінің ұқсастықтары мен ерекшеліктері және олардың шаруашылықпен байланысын саралау.
10. Қазақ халқының экологиялық мәдениеті. Халық медицинасы, ветеринария.
11. Түркі халықтарының дәстүрлі тағамдану жүйесінің ұқсастықтары мен ерекшеліктері және олардың шаруашылықпен байланысын саралау.
12. Көне түркі халықтарындағы соғыс өнері.
13. «Діни ағартушылар» кезеңі. Қазақ жеріндегі қожалар тарихы.
14. Қазақ халқының материалдық мәдениеті. Отбасы құндылықтары.
15. Ауыз әдебиеті. Ақын-жыраулар мен билер мұрасы.

ЕМТИХАНҒА ДАЙЫНДАЛУҒА ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

Әдебиет:

1. Нуртазина Н. Народы Туркестана: проблемы ислама, интеграции и модернизации на рубеже 19-20 вв. Алматы, 2007. (оқу құралы).
2. Гилязов И.А. Тюркизм: становление и развитие. Учебное пособие для студентов-тюркологов. Казань, 2002. //old.kpfu.ru/fl11/bin_files/gilazov_tyurkizm!8.pdf
3. Марджани Ш. Зрелая мудрость в разъяснении догматов ан Насави / пер. с араб., введ. и примеч. Д. Шагавиева. Казань, 2008.
4. Беннигсен // Исмаил-бей Гаспринский. Русское мусульманство. Oxford: Society for Central Asian Studies, 1985.
5. Ямаева Л.А. Мусульманский либерализм начала XX века как общественно-политическое движение (по материалам Уфимской и Оренбургской губерний). – Уфа, 2002.
6. Adams Ch. Islam and Modernism in Egypt –NY, 1968
7. Икбал М. Реконструкция религиозной мысли в исламе. Пер. с англ. М, 2000
8. Исламның ортағасырлық Түркі әдебиетіне әсері - Құрманғали, Гүлнара Қанатқызы. Орхон-Енисей ескерткіштері, «Манас» жыры және басқа түркі әдеби мұраларындағы исламдық элементтер.
9. Мұсылман құқығы мен тарихи жылнама. Қолжазбалар орталығындағы ең

көне 12 кітап — муфтиат, ұлттық орталықтарда сақталған еңбектер. Мәселен, «Әл Мабсут» (XI ғ.) кітабы.

10. The Medieval Cities of Kazakhstan on the Great Silk Road — Baipakov, Karl (Алматы: Ғылым, 1998). Ортағасырдағы Қазақстандағы қалалардың құрылымы, сауда жолдары, архитектурасы туралы.

Интернет-ресурстар

1. <http://www.rkcntidad.kz>
2. <http://www.ncai.kz>
3. <http://elibrary.ru>
4. <http://elib.kaznu.kz/book>
5. <http://www.akorda.kz>

ҚОРЫТЫНДЫ БАҚЫЛАУДЫ КРИТЕРИАЛДЫ БАҒАЛАУ РУБРИКАТОРЫ

Пән: «Ортағасырлық Қазақстан және мұсылман Шығысы». Форма: жазбаша
(оффлайн). Платформа: Univer АЖ

Балл	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	«Өте жақсы»	«Жақсы»	«Қанағаттана рлық»	«Қанағаттанарлықсыз»	
Критерилер	1 сұрақ. Максималды балл – 33 балл				
	30-33 балл	23-29 балл	15-22 балл	8-14 балл	0-7 балл
Ортағасырлық Қазақстан және мұсылман Шығыс мәселесінің теориялары мен тұжырымдамаларын түсінуі	Пәннің базалық негіздерін тарихи заңдылық негізінде кешенді түрде негіздейді	Ағартушылық идеяларын қазақ қоғамына әсерімен тұжырымдамаларын түсіндіреді. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер (дәйексөздер) беріледі.	Сұрақтың теориялық негіздерін толық түсінбейді және ұғымдарды нақты меңгермеген. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер ішінара (дәйексөздер) беріледі.	Жауаптар сұрақтардың мазмұнына сәйкес келмейді. Сұрақтың тұжырымдамалық аппаратын және әдіснамалық негізін білмейді	Сұрақтарға жауаптар жоқ; студенттің оқу материалының маңызды бөлігін білмеуі немесе түсінбеуі анықталды. Негізгі дереккөздерге тиісті және орынды сілтемелер (дәйексөздер) берілмейді.
2 сұрақ. Максималды балл – 33 балл					
Балл	30-33 балл	23-29 балл	15-22 балл	8-14 балл	0-7 балл
Критерилер	Ортағасырлық Қазақстан және мұсылмандық Шығыс тақырыбындағы негізгі ұғымдарды жақсы байланыстырады.	Ортағасырлық Қазақстан және мұсылмандық Шығыс ұғымдарын байланыстырады. Аргументтерді эмпирикалық зерттеудің	Тарихы процестерінің себеп-салдарлық байланыстарын нақты анықтай алмайды, жіктемеген, салыстыру және талдау	Эмпирикалық зерттеулерді аз немесе мүлдем қолданбайды.	Жауап сұраққа сәйкес келмейді

	Аргументтерді эмпирикалық зерттеудің дәлелдерімен тамаша негіздеу (мысалы, тарихнамалық талдау немесе деректанулық зерттеу, статистикалық талдау негізінде).	дәлелдерімен күшейтеді.	логикасы бұзылған. Эмпирикалық зерттеулердің дәлелдерін шектеулі қолдану.		
--	--	-------------------------	---	--	--

3 сұрақ. Максималды балл – 34 балл

Критерилер \ Балл	30-34 балл	23-29 балл	15-22 балл	8-14 балл	0-7 балл
Тарихи білімді түсіндіруге, бағалауға, тәжірибеде қолдануға қабілеттілігі.	Тарихи процестердің маңыздылығын бағалау, жалпылау, негіздеу, қорытынды жасау	Тарихи процестердің маңыздылығын ішінара бағалайды, қорытындылайды, негіздейді, қорытынды жасайды логикалық	Тарихи процестердің маңыздылығын Үстірт бағалайды, қорытындылайды, дәлелді негіздемейді, қорытынды қисынды емес	Жауаптар сұраққа толық сәйкес келмейді, маңыздылығын Үстірт ашады, негіздеме жоқ және қорытынды жоқ	Жауап сұраққа сәйкес келмейді